

London, 18 października 1953
ROK V. Nr 33 (190)
Redaguje
Wydział Informacji-Prasowy
Zarządu Głównego SPK
16-20, Queens Gate Terrace,
London, S.W.7 tel. WES 0747
Dodatek do
„GAZETY NIEDZIELNEJ”

POLSKA WALCZĄCA SPK KOMBATANT POLSKI NA OBCYZYNNIE

O BOWIAŹKIEM
K A Z D E G O
B. ZOŁNIERZA
JEST NALEŻEC
DO S. P. K.

Przemówienie Prezesa Zarządu Gł. SPK, Stefana Soboniewskiego do Kraju Celem naszym — zachowanie emigracji dla Polski

Kochani Rodacy!
Kiedy przy końcu wojny stało się oczywiste, że w wyniku układów wielkich mocarstw Polska, mimo ogromnego wkładu poświęcenia, życia i mienia, przechodzi spod brunatnej pod czerwoną okupację, żołnierze polscy, walczący u boku aliantów, zdecydowali w swej ogromnej masie pozostać na Zachodzie, by w innych warunkach i w innej formie walczyć o prawo Polski do niezawisłego bytu.
W trudnych warunkach, w obliczu wyczerpania uznania legalnym władcom Rzeczypospolitej i demobilizacji Polaków Sili Zbrojnych — żołnierze polscy znaleźli formę dla swej dalszej pracy na rzecz Ojczyzny, we własnej polskiej organizacji, która nosi nazwę: Stowarzyszenie Polskich Kombatantów.
Stowarzyszenie przechodziło różne fazy rozwojowe, w których kształtowały się formy organizacyjne, oblicze ideowe i kierunki działania. Nie były to sprawy łatwe. Członkowie, wczorajsi żołnierze, przechodzili do życia cywilnego często nieprzygotowani, bez znajomości języka krajów osiedlenia i warunków pracy, rozproszeni po wszystkich niemal wolnych krajach świata, doskonale znający fach wojskowy, mniej jednak obznajomieni z pracą społeczną.

Cel drugi to utrzymanie i rozwój polskiej kultury narodowej, pielęgnowanie tradycji narodowych i polskiego stylu życia wśród obcych. Postawą tej pracy jest utrzymanie duchowej łączności z narodem polskim, zmagającym się w bohaterskiej, choć cichej walce z okupantem sowieckim i jego marionetkami w Warszawie.
W wyniku ruchów migracyjnych w latach 1946 - 1951 żołnierze polscy rozproszyli się po całym świecie, tworząc w niektórych krajach, jak w W. Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Australii, duże skupiska od 50 do 200 tysięcy osób, nie wliczając starych emigracji, w innych — średnie (Niemcy, Francja, Argentyna, Brazylia) w granicach od 50 tysięcy nowych uchodźców, w jeszcze innych krajach, niekiedy wręcz egzotycznych, rozsiane są mniejsze grupy byłych żołnierzy, dochodzące do paru tysięcy osób.
Wszędzie tam, gdzie osiedli się żołnierze polski, szła za nim organizacja, pomagając mu zrzeszyć się, zaopatrując go w biblioteki, czasopisma, służąc radą i pomocą w jego troskach, w nowym miejscu zamieszkania. Stowarzyszenie Polskich Kombatantów utworzyło nowe ogniska w 26 krajach osiedlenia uchodźców polskich, utrzymuje ponadto kontakty z małymi grupkami żołnierzy, rozszanymi od krajów azjatyckich aż po biegun południowy, gdzie gromadka Polaków trudni się połowem wielorybów. Jest rzeczą nad wyraz pocieszającą, że wszystkie te żołnierskie ośrodki i skupiska utrzymują kontakt ze swoją centralą w Londynie,

podkreślając tym jedność Stowarzyszenia, opartą na wspólnocie celów, nie tylko formułowanych w statucie, ale i bliskich sercu.
Z drugiej strony niemal na każdym terenie zamieszkania istnieją różne polskie organizacje charytatywne, zawodowe, naukowe, kombatankie, polityczne. W tej pełni życia społecznego rola Stowarzyszenia Polskich Kombatantów jest przoduca, gdyż jest ono wyrazicielem opinii tysięcy żołnierzy, zarówno w sprawach natury politycznej, jak i społecznej. W tej roli przodująca Stowarzyszenie dąży do zespolenia wysiłków w różnych dziedzinach pracy uchodźstwa i współpracuje harmonijnie z innymi organizacjami i instytucjami.
SPK wśród z naczelnyymi organizacjami uchodźstwa, a więc Światowym Związkiem Polaków z Zagranicy i Zjednoczeniem Polskiego Uchodźstwa Wojennego, zabiera głos i występuje wobec opinii świata zachodniego w sprawach dotyczących ogółu Polaków, przypominając o pozabawieniu narodu polskiego wolności, zagrożeniu kultury polskiej, przesładowaniu Kościółca, domagając się ujawnienia na forum międzynarodowym i napiętnowania sprawców zbrodni katyńskiej. Wspólnie występujemy również w obronie praw Polaków poza granicami Kraju, zwłaszcza w Niemczech (status prawny uchodźców, należność byłych jeńców wojennych, odszkodowanie dla byłych więźniów obozów koncentracyjnych). Wystąpienia te, poparte uchwałami i manifestami rozsianymi po świecie Polaków znajdują duży odzew na Zachodzie.

W swej bezpośredniej działalności Stowarzyszenie inicjuje i organizuje obchody polskich świąt narodowych, m.in. 3 maja, Święta Żołnierza, 15 sierpnia, Święta Niepodległości 11 listopada. Uroczystości te są z reguły manifestacjami uczuć uchodźstwa do Kraju i podtrzymują ducha narodowego na obczyźnie. SPK, utrzymując żywy kontakt ze swymi ogniskami w świecie, zaśila je bibliotekami, wydawnictwami oświatowymi i teatralnymi, opracowaniami na tematy życia w Polsce dzisiejszej, zaopatruje je w czasopisma itp.
Pamiętając o zagrożeniu naszej kultury przez komunistyczny reżym w Kraju, Stowarzyszenie organizuje i rozbudowuje ośrodki kulturalno-oświatowe. W tej pracy, obciążonej na skalę zadań państwowych, Stowarzyszenie współdziała z fachowymi organizacjami naukowymi i oświatowymi.
Innym działem pracy SPK jest opieka prawna i pomoc materialna. Biura Informacji i Porad ułatwiają w wielu krajach sprawy typu konsularnego, pośrednicząc wobec władz i urzędów obcych, przede wszystkim w wyszukiwaniu zatrudnienia dla uchodźców, zwłaszcza ludzi starszych, którzy mają trudności na rynku pracy. W tym działle mieści się również opieka bezpośrednia oraz pełna okresowa pomoc dla nowych uchodźców z Polski.
Wspomniane tu zadania i prace mogą być realizowane dzięki temu, iż Stowarzyszenie prowadzi działalność gospodarczą głównie na obszarze W. Brytanii przez swoje przedsiębiorstwa, sklepy oraz Domy Kombatanta, które je-

dnocześnie spełniają rolę społeczną jako ośrodki życia polskiego.
Jaki jest nasz program działania na przyszłość?
W tej sprawie wypowiedział się światowy Walny Zjazd SPK, który obradował w Londynie w sierpniu br., w którego ramach odbył się manifestacyjny obchód Święta Żołnierza. Znacze z pewnością, Kochani Rodacy, przebieg tej uroczystości z audycji Radia Wolnej Europy, za którego pośrednictwem mam zaszczyt dzisiaj do Was przemawiać.
Zajmujemy bezkompromisowe stanowisko w obronie praw Polski do wolności i niepodległości. Temu naczelnemu celowi podporządkowana jest cała nasza praca. Jesteśmy gotowi wrócić pod sztandary narodowe na wezwanie legalnych władz Rzeczypospolitej.
Jako podstawowe zadanie programowe Zjazd światowy uznał działalność kulturalno-oświatową. W tej dziedzinie w pierwszym rzędzie idzie o zachowanie dla Polski młodego pokolenia, które nie zna swego kraju ojczystego, opuściwszy go w dzieciństwie i najmłodsze, które urodziło się w czasie wojny lub po wojnie. Organizowanie szkół, kursów przedmiotów ojczyznych, przygotowanie programów, książek, pomocy naukowych, zebranie sił fachowych — oto zadania, którym SPK musi poświęcić dużo wysiłków i środków, zapraszając do współpracy całe uchodźstwo w szczególności zaś duchowieństwo, nauczycielstwo i rodziców.
Wobec niweczenia dorobku kulturalnego w Kraju przez wielkorządców Kremla oraz niebezpieczeństwo asymilacji za granicą, na stowarzyszenie żołnierskie spada obowiązek krzewienia kultury narodowej przez popieranie twórczości polskiej na obczyźnie, pielęgnowanie żywego słowa i obyczaju polskiego przez organizowanie zespołów teatralnych i artystycznych. Walka o ducha narodowego i utrzymanie świadomości obywatelskiej — to drugi główny punkt naszego programu.

SPK pomoże kandydatom na emigrację do Stanów Zjednoczonych

Ustawa, na podstawie której 2.000 b. żołnierzy polskich ma dodatkowo otrzymać prawo wjazdu do Stanów Zjednoczonych (The Refugee Act z 7 sierpnia 1953) weszła już w życie, ale rozporządzenie wykonawcze nie zostało jeszcze wydane. W praktyce więc, dopiero z chwilą jego ogłoszenia, będą znane szczególne warunki ustawy. Wówczas też konsulaty amerykańskie w W. Brytanii otrzymają instrukcje i rozpoczną załatwianie formalności. Według informacji, jakie ostatnio otrzymaliśmy z Ameryki, rozporządzenie wykonawcze będzie wydane może już w ciągu listopada, a w każdym razie przed 1 stycznia 1954.
Jest w interesie wszystkich, którzy zamierzają emigrować do Stanów, a spełniają ustawowe warunki, aby dość wcześnie poczynili konieczne przygotowania. W związku z tym pragniemy wymienić kilka punktów na które warto zwrócić uwagę.
Nowa ustawa daje emigrującym dwa przywileje: pozwala im „przeskoczyć” kolejkę normalnej kwoty narodowej oraz zwalnia z obowiąz-

ku przedstawienia t.zw. Affidavitu, dotyczącego gwarancji finansowych. Kandydat do emigracji musi natomiast przedstawić „Assurance”, t.j. zaświadczenie, że otrzyma w Stanach pracę i mieszkanie w pierwszym okresie pobytu. Takie zaświadczenie musi być wydane przez osobę, posiadającą obywatelstwo Stanów Zjednoczonych. Stowarzyszenie Polskich Kombatantów czyni obecnie starania, zarówno przez organizację polonijną, jak i przez Zarząd SPK w Stanach Zjednoczonych, o pomoc w uzyskaniu takich zaświadczeń.
Konieczne jest również przedstawienie świadectwa moralności, które wydaje Stow. Polskich Kombatantów. (Takie świadectwa, w myśl specjalnej umowy, wydawało już SPK przy wyjeździe b. żołnierzy polskich na podstawie poprzedniej ustawy o imigracji 18.000 Polaków). Świadectwa te odgrywają ważną rolę przy wydaniu pozwolenia na wyjazd przez władze amerykańskie. Jest więc w interesie kandydatów do emigracji, aby byli członkami SPK. Członkostwo

SPK ułatwi również sytuację po przyjeździe do Stanów, gdyż będzie rodzajem rekomendacji wobec miejscowych organizacji polonijnych i stowarzyszeń kombatantkich.
Kto już jest zarejestrowany w konsulacie USA, ten nie potrzebuje ponawiać rejestracji. Każdy pemoletni członek rodziny musi się rejestrować w konsulacie oddzielnie. Wyjaśniamy również ponownie, że w myśl wyraźnego postanowienia ustawy osoby, które nabyły obywatelstwo brytyjskie lub też złożyły podania o przyznanie im obywatelstwa brytyjskiego, nie mogą korzystać z przywilejów ustawy.
We wszelkich sprawach związanych z emigracją b. żołnierzy polskich do Stanów, należy się zwracać do Biura Informacji i Porad (BIP) SPK, które udzieli wyjaśnień, dopomoże w uzyskaniu dokumentów, karty okrętowej, załatwi transport rzeczy, transfer pieniędzy. (Pemoletni członkowie rodziny muszą być oddzielnie wymieniani). Adres: 18-20, Queens Gate Terrace, London, S.W.7. Tel.: WES 0747.

Drugie Rodacy! My żołnierze polscy pozostajemy na obczyźnie jako wyrzut sumienia wobec społeczeństw zachodnich za wyrażenie zgody na niewolę Polski. W walce o przywrócenie wolności Polsce nie ustaniemy. Oderwani od własnych rodzin i polskiej ziemi, wsłuchujemy się w tętno Waszych serc, tak nam drogie i bliskich. Śledzimy z głębokim niepokojem systematyczne niszczenie tysiącletniej kultury polskiej, wznoszącą falę przesładowań religii i walkę z Kościołem katolickim w Polsce. Przeciw tym bezprawiom protestujemy wraz z całym wychodźstwem polskim wobec opinii Zachodu.
Przesyłamy Wam, Rodacy, nasze braterskie pozdrowienia i wyrazy podziwu dla Waszego nieugiętego ducha. W jedności duchowej z Wami wierzymy niezłomnie, że sprawiedliwość Boska przywróci wolność Polsce i umożliwi powrót wszystkim jej synom do Ojczyzny. Na tę chwilę czekamy!

*) Przemówienie to nadała Radiostacja Wolnej Europy.

